

DRANGEDAL KRAFT AS
Gudbrandsveien 28
3750 DRANGEDAL

Vår dato: 17.04.2024

Vår ref.: 202401088-9 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Dam Fikjestøl, Drangedal kommune, Telemark fylke - Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap

Vi viser til deres søknad om godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for dam Fikjestøl.

Vedtak

NVE godkjenner fremlagte detaljplan for miljø og landskap av 28.02.2024 for forsterkning av dam Fikjestøl i Drangedal kommune.

Godkjenningen av detaljplan for miljø og landskap gis på følgende vilkår:

- Dere skal orientere oss om dato for oppstart av anleggsarbeidet senest 7 dager før planlagt start. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser i anleggsarbeidet
- Dere må etter nedtapping av magasinet sjekke om det har dannet seg kulper som fisk kan ha blitt fanget i og flytte disse over i vannstrengen som renner gjennom magasinet.
- Masser som blir brukt til tilkomstvei ned til dammen skal pålegges duk. Duken skal legges slik at avrenning av finmasser ved en eventuell oversvømmelse blir holdt til et minimum.
- Tilførte masser brukt til midlertidig adkomstvei skal fjernes etter endt arbeid og lagres/brukes på en hensiktsmessig måte.
- Det utarbeides en sluttrapport innen miljø og landskap som sendes NVE innen ett år etter ferdigstillelse. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjon, godkjent detaljplan og forutsetninger/endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Link til mal.](#)

Detaljplan for miljø og landskap må være i samsvar med vilkår og forutsetninger som fremgår i Kgl.res av 20.09.2019. NVE kan kreve ytterligere detaljering for alle deler av tiltaket. Slike planer skal godkjennes av oss før arbeidet settes i gang.

Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 20.09.2019, post nr 7.

Tilsyn

NVE vil følge opp anlegget med inspeksjon.

Anlegget er både for planlegging, bygging og senere drift underlagt bestemmelser om internkontroll etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058 IK-vassdrag). Ved tilsyn på anlegget vil NVE kontrollere at internkontroll etter denne forskrift er etablert.

Vår behandling av søknaden

Dam Fikjestøl ble bygget i 1959, og fungerer som inntaksmagasin for nye Suvdøla kraftverk. Det ble gjennomført revurdering i forhold til damsikkerhetsforskriften av dam Fikjestøl i 2020. Revurderingsrapporten peker på flere forhold som må utbedres på dammen for å ivareta sikkerheten. Den framlagte detaljplanen for miljø og landskap beskriver hvordan rehabilitering av dam Fikjestøl er planlagt gjennomført.

Detaljplanen

NVE mottok detaljplan for miljø og landskap 28.02.2024 fra Drangedal Kraft AS. Planen beskriver hvordan ombygging av dammen skal gjennomføres. Planen beskriver også permanent og midlertidig arealbruk i prosjektet. Dammen skal forsterkes med pilarer, det eksisterende brodekket over dammen skal fjernes, bropilarer heves og ny mindre gangbro skal etableres på toppen av hevede pilarer. Det skal også etableres en mindre brystning på tilstøtende massivdamseksjoner for å gi dammen tilstrekkelig fribord mot valgte flomstørrelser. Vannstanden vil bli senket ned til LRV i anleggsfasen for å kunne aksessere øvre del av dammen. Arbeidene er tiltenkt å starte opp i mai, og ferdigstilling er planlagt i oktober.

Høring

Detaljplanen ble sendt på høring 01.03.2024 til Drangedal kommune, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Telemark fylkeskommune.

Høringsuttalelser

Drangedal kommune skriver i sin uttalelse datert 22.03.2024 at

«Tiltakene som planlegges utført langs adkomstvei inn i området og i veikryss opp mot Solliheia hytteområde er i strid med reguleringsplanen «Solliheia hyttegrend», godkjent 21.7.2002. Det må søkes om tillatelse til tiltak, inklusive dispensasjon fra reguleringsplan med formålene friluftsmål og jord/skogbruk.

De øvrige arbeidene anses å være unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, da disse er knyttet direkte mot vassdragsanlegget. Jfr. Forskrift om byggesak § 4.3 som sier at vassdragsanlegg med konsesjon etter vassdragslovgivningen er unntatt.»

Telemark Fylkeskommune skriver i sin uttalelse datert 22.03.2024 at

«Vi kjenner ikke til automatisk fredede kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket. Vi vurderer det også som mindre sannsynlig at ikke kjente, automatisk

fredede kulturminner er bevart i det aktuelle området, og har derfor ingen merknader til tiltaket.

Vi vil likevel gjøre oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Meldeplikten oppstår hvis det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding.»

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark skriver i sin uttalelse datert 08.04.2024

«Detaljplanen opplyser om relevante databasesøk som er lagt til grunn for vurderingen av naturmiljøet og mulige påvirkninger. Det vises til at det ikke er funnet registrerte faktorer som kommer i konflikt med planlagte tiltak eller som må tas spesielt hensyn til.

Statsforvalteren vil opplyse om at det i tillegg til stedegen fiskefauna er registrert vandrende ål i vassdraget som må tas hensyn til. Ålen er vurdert etter norsk rødliste som sterkt truet. Det er godt kjent at ålen kan forsere barrierer annen fisk ikke kan, dersom forholdene ligger til rette for det. Kraftutbygging i vassdraget har medført store påvirkninger av vassdragsnaturen, da spesielt for det biologiske mangfoldet. Vi mener at rehabiliteringen av dammen bør inkludere tilrettelegging av toveis fiskepassasje. Dette med sikte på å forbedre det økologiske potensialet for de berørte vannforekomster jf. vannforskriften § 5.

Vi vil også minne om at bruk av sprengstein i vann ofte fører til frigjøring av sprengstoffrester (nitrogenforbindelser) eller steinstøv i vannmassene og på elvebunn. Steinstøv med skarpe og flisete kanter er svært skadelig eller dødbringende for vannlevende organismer med slimlag og gjeller - som fisk og flere bunndyr. Sprengsteinmasser som skal benyttes i tilknytning til vann bør derfor være vasket, og helst lagret over lengre tid.»

Drangedal kraft kommenterte uttalelsen til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i e-post datert 09.04.2024.

Toveis fiskepassasje

Vi var igjennom en lang og grundig prosess med villkårsrevisjon som startet i 2012/2013 og ende opp i nye konsesjonsvilkår høsten 2019.

I disse vilkårene er det ikke pålagt minstevannføring på den 900m strekningen fra Fikjestøl dam og ned til Samkom.

Det ble pålagt minstevannføringer på andre elevstrekninger i Suvdølavassdraget som ble vurdert som mer hensiktsmessige enn denne.

En tilrettelegging av en toveis fiskepassasje i denne dammen vil trolig gi minimale positive effekter for fiskebestanden og kan trolig ikke etableres siden dette er et inntaksmagasin som normalt reguleres opp og ned og årlig tømmes for vann til inspeksjon av dam, inntak og tunneler.

Når det gjelder ål, er vi ikke kjent med at det noen gang har vært ål så langt opp i dette vassdraget der Fikjestøl ligger på 438MOH. Dette har jeg på nytt fått bekreftet at de mest ivrige lokale fiskeentusiastene vi har i område.

Det er gjort og gjøres betydelig med tiltak knyttet til fiske for allmenheten oppstrøms Fikestøl, både med terskler, gyteplasser og nå et «program» for å redusere trytebestanden i Kleppsvatn.

Bruk av sprengstein

Bruk av lokal sprengstein er knyttet til midlertidig tilkomstveier og oppstillingsplasser for maskiner og dette vil bli fjernet etter at tiltaket er avsluttet.

Som tiltak for å redusere steinstøv i vassdraget planlegges det med følgende:

- Volumet med sprengstein holdes på et minimum, men nok til å etablere foren trygg og personsikker gjennomføring av tiltaket. Det er vurdert et forbruk til 150-300m², helt avhengig av de lokale forhold når vi har rensket løsmasser inn mot dammen.
- Benytte duk slik at finmasser ikke blander seg med eksisterende masser.
- Enkel bort sortering av finmasser med gravemaskin under på lasting til dumper.
- Planlegg godt i forhold å ha kontroll på vannmagasiner oppstrøms for å hindre at disse tilførte steinmassene kommer under vann.

Om vi som alternativ må hente masser som er vasket, må vi trolig kjøre 60-80 km en vei for å skaffe dette, noe som blir både kostbart og skadelig for miljøet med slik lang transport.

NVEs vurdering

NVE mener i utgangspunktet detaljplanen for miljø og landskap er en god plan.

Detaljplanen beskriver godt hvordan konsesjonær har tenkt å benytte arealer for tilkomst til dammen, samt hvilke arealer som er tiltenkt riggområde.

Vurderinger av høringsinnspill

Høringsuttalelsene har vært forelagt konsesjonær for kommentar. Konsesjonær er kjent med kommunens uttalelse om dispensasjon fra reguleringsplan, og har søkt om dette. Det ble derfor vurdert at det kun var nødvendig å kommentere Statsforvalterens uttalelse, da kommunen og fylkeskommunens uttalelser ikke inneholdt andre spesielle uttalelser.

Statsforvalteren påpeker at det finnes ål i vassdraget, noe som må tas til vurdering. Konesjonær peker på at dammen ligger på 438 moh. og at lokale fiskere ikke er kjent med at det har vært ål så høyt oppe i vassdraget. NVE er enige med konesjonær om at sannsynligheten for at ålen benytter områdene over dam Fikjestøl er svært liten. Ål får derfor ikke betydning for vurderinger gjort i denne saken.

Konesjonær stiller seg negativ til Statsforvalterens uttalelser om inkludering av toveis fiskepassasje i damrehabiliteringen, da det ikke er pålagt minstevannføring nedenfor dammen. Dette ble senest vurdert i vilkårsrevisjonen for Suvdøla som ble sammenfattet i Kgl.res av 20.09.2019. NVE er enig i konesjonærens vurdering av at en toveis fiskepassasje vil få minimale positive effekter for fiskebestanden i vassdraget, og vil bli utfordrende og kostbart å konstruere. Dam Fikjestøl er primært et utjevningmagasin for inntaket til nye Suvdøla kraftverk, og det vurderes at dammen er av liten viktighet for fiskebestanden i vassdraget.

Det er planlagt å tappe dam Fikjestøl ned til LRV under hele prosjektperioden over sommeren. Det er ikke kjent at dammen har vært tappet ned over en så lang periode tidligere, og det kan derfor oppstå kulper i dam Fikjestøl som fisk kan bli fanget i over lengre tid. Konesjonær plikter å sjekke om slike dammer oppstår under nedtapping til LRV, jf. post 8, ledd l.c i konesjonen, og gjøre tiltak for å flytte fisk over i vannstrengen som renner gjennom magasinet ved LRV, NVE setter derfor vilkår.

Konesjonær har tenkt å sprengte ut et lite fjellparti på oversiden av veien, og benytte massene til å bygge midlertidig tilkomstvei ned på oversiden av dammen. Statsforvalteren uttaler at sprengsteinmasser i vann kan frigjøre nitrogenrester og steinstøv som kan skade fisk og andre akvatiske organismer. Konesjonær stiller seg negativ til vasking og lagring av disse massene, og foreslår finsortering ved bruk av gravemaskin, samt pålegge duk over massene slik at de holdes adskilt fra en eventuell oversvømmelse. Det er ikke planlagt at massene skal komme i kontakt med vann, men hvis det oppstår en situasjon med mye vann i vassdraget kan ikke konesjonær hindre at massene oversvømmes. Det er derfor viktig at konesjonær pålegger duk, og sørger for å få denne så tett som mulig hvis en eventuell flom skulle komme, NVE setter derfor vilkår.

Det er i rapport: [NVE Ekstern rapport 19/2023 : Sprengsteinpartikler i sikringsanlegg – effekter på vannkvalitet, bunndyr og fisk](#) påvist at sprengsteinmasser ikke har like stor skadelig effekt som tidligere antatt på akvatiske organismer, og at konsentrasjonen av steinstøv i vannmassene avtar med avstand fra kilde. NVE vurderer derfor at det ikke er behov for vasking og lagring av masser, men viser til konesjonærens eget initiativ om å sortere massene på best mulig måte før de brukes. Tilkostveien ned til oversiden av demningen er midlertidig, og skal fjernes etter endt arbeid, masser skal da kjøres til egnet sted for lagring eller benyttes på en hensiktsmessig måte, NVE setter derfor vilkår.

NVE ser det som hensiktsmessig å be om en sluttrapport som oppsummerer arbeidet som er utført. Vi ber også om bilder som viser berørt areal og dokumentasjon på at anlegget er bygd i samsvar med godkjente planer, NVE setter derfor vilkår.

Vurdering av flom og skredfare

Forholdet til flom og skredfare er vurdert i detaljplanen, men det er ikke beskrevet tiltak som skal iverksettes for å forebygge dette. NVE minner om konsesjonæren sitt selvstendige ansvar for å påse at det blir utført nødvendige faglige kartlegginger og vurderinger knyttet til naturfare, og at det iverksettes nødvendige tiltak.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante bestemmelser.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i innsendt plan, høringsuttalelser og NVEs egne erfaringer. NVE har også søkt i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 03.04.2024. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak. NVE mener derfor det er tilstrekkelig grunnlag for å vurdere tiltaket og de virkninger det har på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

I influensområdet til dam Fikjestøl finnes det ingen berørte rødlistede arter, eller sårbare naturtyper. Planene som foreligger, vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett på virkningen fra tiltaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. NVE mener at tiltaket påvirker et begrenset areal, og at arealene som berøres i stor grad allerede er opparbeidet, eller påvirket av tidligere inngrep. NVE mener derfor at belastningen på omgivelsene fra tiltaket er begrenset i omfang, gitt at avbøtende tiltak for å begrense partikkelspredning og avrenning til vassdraget følges opp nøye i anleggsfasen. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er blitt vurdert i henhold til naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke så stor at den blir avgjørende for vurderingen.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får dermed ikke anvendelse.

Forhold som dere må avklare før arbeidet kan starte

Plan- og bygningsloven

Dere må avklare med kommunen om tiltaket må ha dispensasjon fra gjeldende arealplan. Dette fordi det må være i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og gjeldende reguleringsplaner. Dette gjelder selv om tiltaket har fått konsesjon, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd.

Dere må og sørge for at tiltaket blir gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Dette gjelder særlig reglene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5), og krav til produkt til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift. Disse gjelder så langt de passer for tiltaket.

Damsikkerhetsforskriften

Vedtaket omfatter ikke plan for sikkerhet av vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 og høyere etter damsikkerhetsforskriften som også skal være godkjent før anleggsstart.

Naturforekomster, landskapsområder og kulturminner

Vi minner om post 6 og 8 om konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift og post 9 om kulturminner som konsesjonæren må følge opp i forkant av og under anleggsperioden.

Privatrettslige rettigheter

Vi gjør oppmerksom på at konsesjonæren må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det skal sendes inn dokumentasjon til Drangedal kommune når anlegget er ferdig bygd

Når anlegget er ferdig bygd, skal dere sende kartdata i egnet format med alle fysiske anlegg til Drangedal kommune, slik at kartdata kan gjøres tilgjengelige på en enkel måte, jf. byggesaksforskriften § 4-3 fjerde ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

DRANGEDAL KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Drangedal kommune
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMAR
DRANGEDAL KRAFT AS - JAN GUNNAR TORS
TELEMAR FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none"> • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.